

คำนำ

ตามประกาศคณะกรรมการกลางการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ก.ถ.) เรื่อง กำหนดมาตรฐานกลางการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 4) ลงวันที่ 26 ธันวาคม 2557 ได้กำหนดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงระบบบริหารงานบุคคลของพนักงานส่วนท้องถิ่น ไปเป็นระบบแท่ง (Broadband) และได้กำหนดหลักการเกี่ยวกับการสรรหา การแต่งตั้ง การเลื่อนขั้นเงินเดือน การให้พ้นจากตำแหน่ง การเพิ่มพูนประสิทธิภาพและเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติราชการ จะต้องคำนึงถึงความรู้ ทักษะและ **”สมรรถนะที่จำเป็น”** ซึ่งมีการกำหนดเป็นบัญชีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็น เพื่อให้คณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น (ก.จ. , ก.ท. และ ก.อบต.) ได้นำสมรรถนะดังกล่าวไปใช้ในการกำหนดในมาตรฐานกำหนดตำแหน่งของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นทุกประเภทตำแหน่งและทุกระดับ เพื่อใช้สำหรับการสรรหา การแต่งตั้ง การเลื่อนระดับ การเลื่อนขั้นเงินเดือน หรือการพัฒนาข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ คอบสนองต่อภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความต้องการของประชาชน โดยได้มีการกำหนดสมรรถนะที่จำเป็นของพนักงานส่วนท้องถิ่นไว้ 3 ประเภท ดังนี้

1. สมรรถนะหลัก ซึ่งมีทั้งหมด 5 สมรรถนะ
2. สมรรถนะประจำผู้บริหาร ซึ่งมีทั้งหมด 4 สมรรถนะ
3. สมรรถนะประจำสายงาน ซึ่งมีทั้งหมด 22 สมรรถนะ

โดยในแต่ละสมรรถนะได้มีการกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ หรือตัวอย่างพฤติกรรม เพื่อแสดงสมรรถนะที่เหมาะสมของแต่ละระดับ ดังนั้น เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถนำสมรรถนะที่ได้มีการกำหนดโดย ก.ถ. และ ก.จ. , ก.ท. และ ก.อบต. ไปใช้ได้อย่างถูกต้องและเกิดประโยชน์สูงสุด จึงได้รวบรวมและเรียบเรียงข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ตลอดจนข้อแนะนำในการประเมินสมรรถนะ มาจัดทำเป็นหนังสือ คู่มือ **“สมรรถนะสำหรับการประเมินผลการปฏิบัติงานข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น”** โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่ออธิบายคำจำกัดความของสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น และรายละเอียดของสมรรถนะในแต่ละระดับ เพื่อให้ผู้ที่ปฏิบัติงานด้านการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับสมรรถนะทั้ง 3 ประเภท และใช้เป็นแนวทางในการประเมินได้อย่างถูกต้องและเป็นมาตรฐานเดียวกัน

สารบัญ

หน้า

1. แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ.....	1
2. ประโยชน์ของสมรรถนะ.....	3
3. ประเภทสมรรถนะของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น.....	5
4. มิติต่างๆ ของสมรรถนะที่ต้องคำนึงถึง.....	7
5. การนำระบบ “สมรรถนะ” มาใช้ประเมินผลการปฏิบัติงาน.....	9
6. การกำหนดสมรรถนะข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น.....	13
- ประเภทบริหารท้องถิ่น.....	14
- ประเภทอำนวยการท้องถิ่น.....	14
- ประเภทวิชาการ.....	15
- ประเภททั่วไป.....	20
7. รายละเอียดสมรรถนะและตัวอย่างพฤติกรรมพึงมี.....	24
- สมรรถนะหลัก.....	25
- สมรรถนะประจำผู้บริหาร.....	39
- สมรรถนะประจำสายงาน.....	52
8. พจนานุกรมสมรรถนะหลัก.....	88
- การมุ่งผลสัมฤทธิ์	
- การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม	
- ความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน	
- การบริการเป็นเลิศ	
- การทำงานเป็นทีม	
9. พจนานุกรมสมรรถนะประจำผู้บริหาร.....	94
- การเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง	
- ความสามารถในการเป็นผู้นำ	
- ความสามารถในการพัฒนาคน	
- การคิดเชิงกลยุทธ์	

10. พจนานุกรมสมรรถนะประจำสายงาน.....99

- การกำกับติดตามอย่างสม่ำเสมอ
- การแก้ไขปัญหาอย่างมืออาชีพ
- การแก้ไขปัญหาและดำเนินการเชิงรุก
- การค้นหาและการบริหารจัดการข้อมูล
- การควบคุมและจัดการสถานการณ์อย่างสร้างสรรค์
- การคิดวิเคราะห์
- การบริหารความเสี่ยง
- การบริหารทรัพยากร
- การมุ่งความปลอดภัยและการระงับภัย
- การยึดมั่นในหลักเกณฑ์
- การวางแผนและการจัดการ
- การวิเคราะห์และการบูรณาการ
- การสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน
- การส่งเสริมความรู้และความเชี่ยวชาญในสายอาชีพ
- การให้ความรู้และการสร้างสายสัมพันธ์
- ความเข้าใจผู้อื่นและตอบสนองอย่างสร้างสรรค์
- ความเข้าใจพื้นที่และการเมืองท้องถิ่น
- ความคิดสร้างสรรค์
- ความละเอียดรอบคอบและความถูกต้องของงาน
- จิตสำนึกและรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม
- ศิลปะการโน้มน้าวใจ
- สร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น

11. ภาคผนวก..... 122

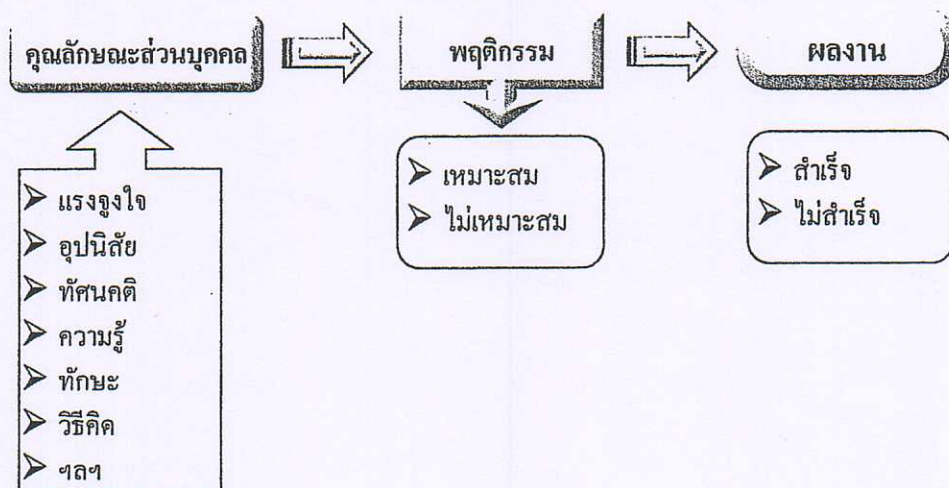
- ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น เรื่อง กำหนดมาตรฐานกลางการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 4) ลงวันที่ 26 ธันวาคม 2557
- บัญชีปรับปรุงสายงานจากระบบซี เป็นระบบแท่ง (Broadband)

แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ (Competency)

แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ(Competency) เกิดขึ้นในราวปี 1970 โดย Dr. David C. McClelland ซึ่งในขณะนั้นรัฐบาลสหรัฐอเมริกาเกิดปัญหาเกี่ยวกับการคัดเลือกบุคคลเข้าปฏิบัติงาน เนื่องจากบุคคลที่ผ่านการคัดเลือกเข้าปฏิบัติงานซึ่งผ่านการทดสอบทั้งข้อเขียนและสัมภาษณ์ได้คะแนนสูง แต่กลับปฏิบัติงานได้ไม่ดีเหมือนกับตอนสอบคัดเลือกเข้ามา ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่ผ่านการคัดเลือกและได้คะแนนน้อยกว่ากลับปฏิบัติงานได้ดีกว่า จึงทำให้รัฐบาลสหรัฐอเมริกาต้องการหาวิธีการหรือเครื่องมือที่จะใช้ในการคัดเลือกบุคคลให้มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานได้อย่างแท้จริง Dr. David C. McClelland จึงได้มาทำการเก็บข้อมูลในด้านต่างของผู้ปฏิบัติงานและทำการศึกษาข้อมูล โดยทำการสัมภาษณ์และสอบถามเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทั้งที่ปฏิบัติงานได้ดีตามเกณฑ์ และปฏิบัติงานไม่ได้ตามเกณฑ์ เกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวในการปฏิบัติงาน ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า “ผู้ปฏิบัติงานเก่ง” ไม่จำเป็นต้องเป็น “ผู้เรียนเก่ง” แต่ต้องสามารถประยุกต์ใช้หลักการหรือองค์ความรู้ที่ตนมีอยู่เพื่อประโยชน์ในงานที่ทำ จึงเรียกว่าคนนั้นมี “สมรรถนะ (Competency)” ที่เหมาะสมและตรงกับงานนั้นๆ และให้คำจำกัดความของสมรรถนะว่าเป็นลักษณะหรือพฤติกรรมที่ทำให้บุคคลบางกลุ่มหรือบางคนในองค์กรปฏิบัติงานได้ผลงานโดดเด่นกว่าคนอื่นๆ โดยบุคคลเหล่านี้ได้แสดงคุณลักษณะหรือพฤติกรรมดังกล่าว

- ✓ มากกว่าเพื่อร่วมงานคนอื่นๆ
- ✓ ในสถานการณ์หลากหลายกว่า และ
- ✓ ได้ผลงานดีกว่าผู้อื่น

ภาพแสดงกระบวนการปฏิบัติงานโดยทั่วไปของบุคคล

จากภาพแสดงถึงกระบวนการปฏิบัติงานโดยทั่วไปของบุคคล โดยเมื่อได้รับมอบหมายงานจากผู้บังคับบัญชาจะต้องปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายไปจนเสร็จสิ้น ผู้บังคับบัญชาจะพิจารณาการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาว่าปฏิบัติงานได้ดีหรือไม่ดี (ตรงตามความต้องการของตนเองหรือไม่) ในขณะเดียวกันก็จะมีการประเมินความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชาว่าปฏิบัติงานได้ดีหรือไม่ดี ซึ่งเป็นที่มาของการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมา โดยเป็นการประเมินที่ผลลัพธ์ (Output) ซึ่งเป็นผลปลายทาง ในขณะที่ต้นทาง (Input) ถูกละเลย (ไม่มีการประเมินหรือคำนึงถึง) แต่สำหรับแนวคิดเรื่องสมรรถนะ (Competency) จะคิดว่าสาเหตุของผลงาน (Output) ที่ดีหรือไม่ดี เกิดขึ้นจากสาเหตุในตัวของผู้บริหารหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นนั้น

แนวคิดเรื่องสมรรถนะ (Competency) จึงมุ่งไปที่ต้นทาง (Input) มากกว่าปลายทาง (Output) โดยเชื่อว่าการปรับปรุงบุคคลให้มีคุณลักษณะที่ดีหรือเหมาะสม แล้วพฤติกรรมของบุคคลนั้นก็ปรับเปลี่ยนไปในทางที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานในตำแหน่งงานที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด ในขณะเดียวกันคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การขาดทักษะในงานที่รับผิดชอบ การมีทัศนคติในทางที่ไม่ดี ขาดความตั้งใจ ฯลฯ จะต้องมีการปรับเปลี่ยนโดยการพัฒนาไม่ว่าด้วยวิธีการฝึกอบรม หรือการพัฒนาแบบอื่นๆ เพื่อแก้ไขคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ไม่ดีให้ดีขึ้น โดยเชื่อว่าเมื่อพฤติกรรมของบุคคลเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีก็ย่อมส่งผลให้การปฏิบัติงานที่บุคคลนั้นรับผิดชอบย่อมประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้เช่นกัน

ดังนั้น จึงต้องมีการประเมินสมรรถนะ ของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นทุกคน เพื่อให้ทราบถึงคุณลักษณะหรือพฤติกรรมของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นแต่ละคนว่า คนๆ นั้นมีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมเป็นไปตามที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้บังคับบัญชาคาดหวังไว้หรือไม่แค่ไหน หากพบว่ามีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจะพัฒนาให้เหมาะสมได้อย่างไร หรือหากผู้นั้นมีคุณลักษณะที่ดีอยู่แล้วจะพัฒนาให้ดีขึ้นได้อย่างไร และเมื่อมีการประเมินสมรรถนะ เสร็จสิ้นแล้วจึงต้องมีการวิเคราะห์ความจำเป็นในการพัฒนา ว่าควรจะพัฒนาหรือฝึกอบรมข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นผู้นั้นในรูปแบบหรือวิธีการใด เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

ประโยชน์ของสมรรถนะ (Competency)

การนำสมรรถนะ (Competency) มาใช้ในการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งพัฒนาให้ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพเหมาะสมสำหรับรองรับภารกิจและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยพอสรุปประโยชน์ของการนำระบบสมรรถนะมาใช้ในการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นได้ ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- ให้กรอบแนวคิดที่มีคุณภาพและเป็นเอกภาพต่อการประยุกต์ใช้กระบวนการทางทรัพยากรบุคคล
- สร้างความเหมาะสมระหว่างงานและผู้ดำรงตำแหน่ง ได้ดีกว่า ทำให้ได้ผลงานที่ดีขึ้นและอัตราการลาออกลดลง
- ทำให้การพัฒนาและสืบทอดตำแหน่งมีรากฐานอยู่บนปัจจัยที่ช่วยในการสร้างผลงานที่เป็นเลิศ
- สามารถสรรหาและคัดเลือกบุคลากรที่เหมาะสมกับแต่ละตำแหน่งงาน ได้อย่างเหมาะสมมากขึ้น และลึกซึ้งกว่าการพิจารณาที่วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานเท่านั้น
- สนับสนุนให้ระบบบริหารทรัพยากรบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากการบริหารเชิงสมรรถนะ (Competency based Management) เป็นระบบการบริหารที่สามารถยืดหยุ่นกับทุกระบบของการบริหารทรัพยากรบุคคล เช่น การสรรหาและการคัดเลือก การบริหารผลงาน และการพัฒนาบุคลากร เป็นต้น
- สามารถกำหนดกรอบและแผนการพัฒนาข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นที่เหมาะสมกับตำแหน่งงานมากที่สุด รวมทั้งสร้างระบบใหม่ของการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรซึ่งมีผลต่อการปฏิบัติงานที่ยั่งยืนและผลักดันให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก้าวหน้าไปอย่างมีเอกภาพในระยะยาวกว่า
- สามารถวางแผนเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพในแต่ละตำแหน่งงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ชัดเจนและเป็นระบบมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดการสังสรรค์ศักยภาพของทั้งข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและตัวองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างสรรค์ระบบทางเดินสายอาชีพที่ช่วยสร้างขวัญกำลังใจและตอบสนองคนคิดเก่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย
- สนับสนุนและเชื่อมโยงให้พฤติกรรมของบุคลากรเป็นไปในแนวทางเดียวกัน และสอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และภารกิจหลักของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ประโยชน์ต่อผู้บังคับบัญชา:

- ให้ตัวชี้วัดที่ชัดเจนในการสรรหา/ว่าจ้างข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นใหม่
- ให้ผู้บังคับบัญชาพูดภาษาเดียวกันในการประเมินผลงาน
- ช่วยผู้บังคับบัญชาในการประเมินและพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชา
- ช่วยผู้บังคับบัญชาในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่จุดเด่น จุดด้อย ของแต่ละบุคคล
- สามารถเชื่อมโยงผลการประเมินสมรรถนะรายบุคคลเข้ากับระบบค่าตอบแทนและระบบพิจารณาความดีความชอบ โดยหลักการที่ว่า การที่ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นผู้ใดมีสมรรถนะ หรือสามารถพัฒนาสมรรถนะ จนถึงระดับตามที่ระบุไว้ว่าจำเป็นแก่งานได้ ก็หมายถึงว่าผู้นั้นมีศักยภาพในเชิงสมรรถนะเหมาะสมแก่งาน (เพิ่มเติมจากคุณสมบัติอื่นๆ อันได้แก่ ความรู้ ทักษะ ตลอดจนประสบการณ์ที่จำเป็นในงาน) อันถือได้ว่าเป็น Value-added แก่งาน จึงสมควรได้รับการพิจารณาความดีความชอบในส่วนที่เพิ่มขึ้นนี้ด้วย

3. ประโยชน์ต่อบุคลากร:

- สร้างความชัดเจนเกี่ยวกับสิ่งที่องค์กรคาดหวังและการปฏิบัติงานให้เกิดความสำเร็จ
- ช่วยสร้างทางก้าวหน้าสายอาชีพ โดยการสร้างหลักประกันว่าสมรรถนะของตนเหมาะสมกับตำแหน่งงานแล้ว
- ช่วยให้แต่ละบุคคลเข้าใจความแตกต่างของแต่ละงาน และเร่งพัฒนาตนเองเพื่อโยกย้ายสู่ตำแหน่งงานใหม่

ประเภทสมรรถนะ (Competency) ของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น

สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดไว้ในบัญชีท้ายประกาศ ก.ด. เรื่อง กำหนดมาตรฐานกลางการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 4) ลงวันที่ 26 ธันวาคม 2557 โดยได้จำแนกสมรรถนะที่จำเป็นของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นไว้ 3 ประเภท ดังนี้

1. สมรรถนะหลัก หมายถึง สมรรถนะที่ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นทุกประเภทตำแหน่งและระดับตำแหน่งจำเป็นต้องมีเพื่อเป็นการหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ร่วมกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชน สังคม และประเทศชาติ ประกอบด้วย 5 สมรรถนะหลัก ได้แก่

- 1.1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์
- 1.2 การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม
- 1.3 ความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน
- 1.4 การบริการเป็นเลิศ
- 1.5 การทำงานเป็นทีม

2. สมรรถนะประจำผู้บริหาร หมายถึง สมรรถนะที่ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นในตำแหน่งประเภทบริหารท้องถิ่น และอำนวยการท้องถิ่น ซึ่งต้องกำกับดูแลทีมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา จำเป็นต้องมีในฐานะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ เพื่อนำทีมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 4 สมรรถนะ ได้แก่

- 2.1 การเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง
- 2.2 ความสามารถในการเป็นผู้นำ
- 2.3 ความสามารถในการพัฒนาคน
- 2.4 การคิดเชิงกลยุทธ์

3. สมรรถนะประจำสายงาน หมายถึง สมรรถนะที่กำหนดเฉพาะสำหรับประเภทและระดับตำแหน่งข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นในสายงานต่างๆ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นที่ดำรงตำแหน่งในสายงานนั้น สามารถปฏิบัติภารกิจในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 22 สมรรถนะ และกำหนดให้ ก.จ. , ก.ท. และ ก.อบต. กำหนดสมรรถนะประจำสายงานในทุกประเภทและระดับตำแหน่งไว้อย่างน้อยสายงานละ 3 สมรรถนะ โดยสมรรถนะประจำสายงาน ทั้ง 22 สมรรถนะ ได้แก่

- 3.1 การกำกับติดตามอย่างสม่ำเสมอ
- 3.2 การแก้ไขปัญหาอย่างมืออาชีพ
- 3.3 การแก้ไขปัญหาและดำเนินการเชิงรุก

- 3.4 การค้นหาและการบริหารจัดการข้อมูล
- 3.5 การควบคุมและการจัดการสถานการณ์อย่างสร้างสรรค์
- 3.6 การคิดวิเคราะห์
- 3.7 การบริหารความเสี่ยง
- 3.8 การบริหารทรัพยากร
- 3.9 การมุ่งความปลอดภัยและการระงับภัย
- 3.10 การยึดมั่นในหลักเกณฑ์
- 3.11 การวางแผนและการจัดการ
- 3.12 การวิเคราะห์และการบูรณาการ
- 3.13 การสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน
- 3.14 การส่งเสริมความรู้และความเชี่ยวชาญในสายอาชีพ
- 3.15 การให้ความรู้และการสร้างสายสัมพันธ์
- 3.16 ความเข้าใจผู้อื่นและตอบสนองอย่างสร้างสรรค์
- 3.17 ความเข้าใจพื้นที่และการเมืองท้องถิ่น
- 3.18 ความคิดสร้างสรรค์
- 3.19 ความละเอียดรอบคอบและความถูกต้องของงาน
- 3.20 จิตสำนึกและรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม
- 3.21 ศิลปะการโน้มน้าวใจ
- 3.22 สร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น

มิติต่างๆ ของสมรรถนะที่ต้องคำนึงถึง

ต้นแบบสมรรถนะแต่ละสมรรถนะ จะกำหนดระดับสมรรถนะเป็น 5 ระดับ เพื่อให้เพียงพอสำหรับการนำไปใช้กับระดับตำแหน่งที่คณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น (ก.จ. , ก.ท. หรือ ก.อบต.) กำหนดเป็นมาตรฐานกำหนดตำแหน่งของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นในระบบแท่ง (Broadband) และมีการจัดระดับตำแหน่งในแต่ละประเภทตำแหน่งเป็น 3 – 5 ระดับ โดยการจัดระดับสมรรถนะจะจัดไว้ในลักษณะของขั้นบันได ผู้ที่จะมีระดับสมรรถนะที่สูงกว่าต้องแสดงระดับที่ต่ำกว่ามาก่อน

ในการพิจารณาระดับของสมรรถนะ จะต้องคำนึงถึงมิติ (Dimension) ที่มีระดับที่แตกต่างกันไปของแต่ละสมรรถนะ โดยมิติที่มักใช้ในการพิจารณาระดับสมรรถนะ มี 4 มิติที่มีลักษณะเฉพาะของแต่ละมิติ ดังนี้

1. ระดับความเข้มข้น หรือความสมบูรณ์ของกิจกรรม (Intensity or Completeness of Action) เป็นการแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจที่ทุ่มเทลงไป และความสมบูรณ์ของการกระทำที่เกิดขึ้นเพื่อให้ความตั้งใจนั้นเป็นจริง

ตัวอย่าง

“สมรรถนะเรื่องการมุ่งผลสัมฤทธิ์” ความเข้มข้นหรือความสมบูรณ์ของกิจกรรม ได้แก่ “มีความมานะอดทน ขยันหมั่นเพียร” เพิ่มระดับเป็น “ทำงานได้ผลงานตามเป้าหมาย” แล้วจึงเพิ่มระดับเป็น “สามารถปรับปรุงวิธีการที่ทำให้ทำงานได้ดีขึ้น เร็วขึ้น มีคุณภาพดีขึ้น” เป็นต้น

2. ระดับขนาดของผลกระทบ (Size of Impact) หมายถึงผลกระทบที่เกิดจากการกระทำ ซึ่งอาจหมายถึงทั้งบุคคลที่รับการประเมิน บุคคลอื่น กลุ่มคนที่เกี่ยวข้อง ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขนาดของโครงการ หรือขอบเขตความรุนแรงของปัญหา เป็นต้น

ตัวอย่าง

“สมรรถนะเรื่องการมุ่งผลสัมฤทธิ์” ผลกระทบจากการแสดงออกในระดับที่ 5 “ต้องเกิดประโยชน์ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนได้ประโยชน์สูงสุด”

ในราชการหรือประเทศในภาพรวม นอกจากนั้นระดับ

“สมรรถนะการยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม” ผู้รับการประเมินได้รับผลกระทบจากการแสดงออกในระดับที่ 5 แต่ผู้รับการประเมิน “ก็ยังคงอุทิศตน และยืนหยัดพิทักษ์ผลประโยชน์และชื่อเสียงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แม้จะเสี่ยงต่อความมั่นคงในตำแหน่งหน้าที่การงาน หรืออาจเสี่ยงภัยต่อชีวิต” เป็นต้น

3. ระดับความซับซ้อนของพฤติกรรม (Complexity) หมายถึงการนำปัจจัยหลากหลายมาพิจารณาตัดสินใจ ตั้งแต่สิ่งของ บุคคล ข้อมูล แนวคิด หรือสาเหตุต่างๆ ซึ่งเป็นการแสดงถึงสมรรถนะของสมรรถนะบางประเภท ส่วนใหญ่จะพบพฤติกรรมนี้ในสมรรถนะกลุ่มความคิด

ตัวอย่าง

“สมรรถนะความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน” ระดับ 2 “มีความเข้าใจและเชื่อมโยงเทคโนโลยี ระบบ กระบวนการทำงาน ขั้นตอนกระบวนการปฏิบัติงานต่างๆ” และซับซ้อนขึ้นจน “เข้าใจข้อจำกัดของเทคนิค ระบบหรือกระบวนการทำงาน จนสามารถปรับปรุงระบบให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้น” เป็นต้น

4. ระดับของความพยายามที่ใส่ลงไป (Amount of Effort) หมายถึงปริมาณของความพยายามที่ใส่ลงไป หรือปริมาณเวลาที่ทุ่มเทลงไปในการทำงาน

ตัวอย่าง

“สมรรถนะการบริการเป็นเลิศ” จะมีระดับของความพยายามในการแก้ไขปัญหาให้ผู้รับบริการ เช่น “รับเป็นธุระ ช่วยแก้ปัญหาหรือหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ผู้รับบริการอย่างรวดเร็ว” ซึ่งเป็นระดับที่ 2 ของสมรรถนะ และหาก “ใช้ความพยายามเป็นพิเศษในการให้บริการแก่ผู้รับบริการ หรือประชาชนในระดับที่เกินความคาดหวังทั่วไป” ก็จะเป็นระดับที่ 3 เป็นต้น

ข้อควรคำนึงถึงในการพิจารณาระดับของต้นแบบสมรรถนะของข้าราชการส่วนท้องถิ่น แต่ละสมรรถนะ อาจมีมิติที่ต้องพิจารณารวมกัน 2 - 3 มิติประกอบกันจึงจะสามารถระบุได้ว่าผู้รับการประเมินจะได้ระดับใด เช่น สมรรถนะการมุ่งผลสัมฤทธิ์ กรณีของการนำเหตุการณ์ในการทำงานจริงมาเปรียบเทียบกับระดับของสมรรถนะ เช่น เจ้าพนักงานธุรการที่รับส่งหนังสือกล่าวอ้างว่า งานรับหนังสือก็จำเป็นต้องมีการตัดสินใจ จึงเป็นการมุ่งผลสัมฤทธิ์ระดับที่ 5 เช่นเดียวกัน แต่เมื่อพิจารณาในมิติของขนาดผลกระทบจะพบว่างานธุรการจะไม่สามารถแสดงการมุ่งผลสัมฤทธิ์ระดับ ที่ 5 ได้ เพราะการตัดสินใจนั้นไม่ใช่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น การพิจารณาระดับของสมรรถนะแต่ละสมรรถนะ จึงต้องคำนึงถึงในหลายๆ มิติประกอบกันด้วย

การนำระบบ “สมรรถนะ” มาใช้ประเมินผลการปฏิบัติงาน

ปัญหาการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมา

ปัญหาในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นที่ผ่านมา โดยเฉพาะการประเมินพฤติกรรม หรือสมรรถนะ (Competency) ซึ่งเป็นการประเมินที่จับต้องไม่ได้ ไม่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนเหมือนกับการประเมินผลงาน โดยสามารถสรุปปัญหาในการประเมินผลงานใน ส่วนของ “พฤติกรรม” ที่ผ่านมา ได้ดังนี้

➤ วัตถุประสงค์ของการประเมินพฤติกรรมไม่ชัดเจน

การประเมินผลงานในส่วนของ “พฤติกรรม” ที่ผ่านมา ไม่ได้กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนว่าประเมินไปเพื่ออะไร โดยเมื่อมีปัญหาการบริหารงานบุคคลเรื่องใด ก็นำเรื่องนั้นมาเป็นหัวข้อการประเมิน ทำให้หัวข้อการประเมินมีเพิ่มมากขึ้น เช่น มีปัญหาการมาทำงานสาย ก็นำหัวข้อการมาทำงานมา ประเมิน มีปัญหาการไม่ร่วมมือกันทำงาน ก็นำหัวข้อการทำงานมาประเมิน หรือมีปัญหาเรื่องการทุจริต ก็ นำหัวข้อความสุจริตมาประเมิน เป็นต้น ทำให้แบบประเมินผลการปฏิบัติงาน กลายเป็นเครื่องมือการ บริหารไปทุกเรื่อง

➤ การกำหนดหัวข้อหรือเรื่องที่จะประเมินแบบเดียวกันทุกตำแหน่ง

แบบประเมินผลงานที่ผ่านมา จะใช้แบบประเมินผลงานที่มีหัวข้อการประเมิน พฤติกรรมหรือสมรรถนะแบบเดียวกันในทุกตำแหน่ง และหัวข้อการประเมินก็เหมือนกันทุกปี ไม่มีการ เปลี่ยนแปลง ถึงแม้ว่าในแต่ละปีงานของแต่ละคนจะเปลี่ยนไปหรือมีจุดเน้นที่แตกต่างกันในแต่ละปี เช่น ปี นี้เน้นเรื่องคุณภาพของงาน ปีต่อมาเน้นเรื่องความรวดเร็วในการทำงาน หรือปีต่อมาเน้นเรื่องการประหยัด งบประมาณ แต่หัวข้อการประเมินพฤติกรรมก็ยังคงเหมือนเดิมไม่มีการเปลี่ยนแปลง ทำให้ระบบการ ประเมินผลงานในส่วนของการประเมินพฤติกรรมหรือสมรรถนะไม่สอดคล้องกับงานอย่างแท้จริง

➤ การกำหนดพฤติกรรมทั่วไปในแบบประเมินเพื่อวัดว่าเป็นคนดี

ในแบบประเมินผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมาในส่วนที่เป็นหัวข้อการประเมินพฤติกรรม จะพบว่าส่วนใหญ่เป็นการประเมินเพื่อที่จะบอกว่าข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นผู้นั้นเป็นคนดี หรือไม่ เช่น ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ การให้ความร่วมมือ การดูแลรักษาทรัพย์สินของทางราชการ การมีจรรยาบรรณ หรือการปฏิบัติตามระเบียบ ฯลฯ พฤติกรรมเหล่านี้เป็นเพียงพฤติกรรมที่บอกว่า ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นผู้นั้น เป็นคนดีหรือไม่ แต่ไม่ได้หมายความว่าเขาจะทำงานแล้วมี ผลงานดีเสมอไป สิ่งที่เกิดขึ้นที่ผ่านมาจะเห็นว่า ผลงานโดยรวมของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ไม่สัมพันธ์กับผลงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะผลงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเน้น เรื่องเป้าหมายที่วัดได้จับต้องได้ แต่ผลงานของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นวัดกันที่พฤติกรรมการ เป็นข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นที่ดี

➤ การเกิดความลำเอียงของผู้ประเมิน

การประเมินพฤติกรรมหรือสมรรถนะที่ผ่านมานั้น เปิดโอกาสให้ผู้ประเมินใช้ความรู้สึก หรือดุลพินิจมากเกินไป เพราะหัวข้อการประเมินที่เขียนคำอธิบายไว้กว้างเกินไปใครจะตีความไปอย่างไรก็ได้ ผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นผู้ประเมินแต่ละระดับ หรือแต่ละคนตีความไปคนละแบบก็มี หรือแม้แต่เป็นผู้ประเมินคนเดียวกันแต่ตีความในแต่ละปีไม่เหมือนกันก็มี ไม่มีอะไรเป็นมาตรฐานที่แน่นอน ดังนั้น เมื่อหัวข้อการประเมินเปิดโอกาสให้ผู้ประเมินใช้ดุลพินิจมากเกินไป ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือ ผู้ประเมินอาจใช้ความรักความชอบส่วนตัวเข้ามามีอิทธิพลต่อการประเมินพฤติกรรมหรือสมรรถนะมากจนลบล้างวัตถุประสงค์ของการประเมินไป ในที่สุดการประเมินผลการปฏิบัติงานที่เน้นพฤติกรรมก็กลายเป็นเครื่องมือในการให้ทุนให้โทษแก่ผู้ได้บังคับบัญชา (ผู้ถูกประเมิน) ไปโดยปริยาย

➤ การนำเอาเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งมาตัดสินพฤติกรรมทั้งหมด

จุดอ่อนที่สำคัญอีกประเด็นหนึ่งของการประเมินที่ผ่านมา คือ ผู้บังคับบัญชา (ผู้ประเมิน) มักจะจำเอาเพียงเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง หรือพฤติกรรม ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง มาตัดสินพฤติกรรมทั้งรอบการประเมินของผู้ได้บังคับบัญชา (ผู้ถูกประเมิน) เช่น ทำผิดครั้งเดียว ไม่มีสิทธิเกิด (ถึงจะมีผลงานดี) อย่างแน่นอน หรือคนบางคนทำดีเพียงครั้งเดียว (เข้าตาผู้ประเมิน) ทำอย่างไรก็ยังได้ผลงานดี เพราะความเชื่อเข้ามาครอบงำความรู้สึกของผู้ประเมินแล้ว

➤ ผู้ถูกประเมินไม่ทราบว่าตนเองจะถูกประเมินเรื่องอะไร อย่างไร

การประเมินที่ผ่านมาผู้ได้บังคับบัญชา (ผู้ถูกประเมิน) จะไม่ทราบล่วงหน้ามาก่อนเลยว่า ผู้บังคับบัญชา (ผู้ประเมิน) จะประเมินเรื่องอะไร และประเมินอย่างไร จึงจะเป็นผู้ทำงานได้ผลงานดีหรือไม่ดี ตามที่ผู้บังคับบัญชาต้องการ

➤ ไม่มีหลักฐานประกอบการประเมิน

การประเมินพฤติกรรมที่ผ่านมา ส่วนใหญ่ผู้บังคับบัญชา (ผู้ประเมิน) อาศัยความจำเพียงอย่างเดียว ขาดการบันทึกเหตุการณ์หรือหลักฐานประกอบการประเมินผลงานผู้ได้บังคับบัญชา (ผู้ถูกประเมิน) จนบางครั้งไม่สามารถอธิบายเหตุผลให้แก่ผู้ได้บังคับบัญชาได้ว่า ทำไมเขาจึงได้ผลงานต่ำกว่าที่ผู้บังคับบัญชาคาดหวังไว้ จึงใช้อำนาจหน้าที่ที่มีอยู่บังคับผู้ได้บังคับบัญชา (ผู้ถูกประเมิน) ให้ยอมรับผลการประเมิน

แนวคิดการนำระบบ “สมรรถนะ” มาประเมินผลการปฏิบัติงาน

จากปัญหาการประเมินผลการปฏิบัติงานข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นที่ผ่านมา เมื่อระบบการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น ได้มีการเปลี่ยนแปลงจากระบบซี เป็นระบบแท่ง (Broadband) คณะกรรมการกลางการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ก.ถ.) ได้มีประกาศ เรื่อง กำหนดมาตรฐานกลางการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 4) ลงวันที่ 26 ธันวาคม 2557 ได้กำหนดเกี่ยวกับการการประเมินผลการ

ปฏิบัติงานข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดให้ “ประเมินผลการปฏิบัติงานให้คำนึงถึงระบบการบริหารผลงานที่เชื่อมโยงผลการปฏิบัติงานรายบุคคลไปสู่ผลการปฏิบัติงานระดับองค์กร” ซึ่งการประเมินผลการปฏิบัติงานตามหลักการดังกล่าว เป็นการนำเอาระบบบริหารผลงาน (Performance Management System) มาใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานสำหรับข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น โดยสรุปได้ ดังนี้

➤ มุ่งเน้นการประเมินผลงานทั้งระบบแบบครบวงจร

ระบบการประเมินผลงานตามหลักการที่กำหนดในประกาศ ก.ค. จะมุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างผลงานในระดับผู้ปฏิบัติงาน ระดับหน่วยงาน และระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่มีการแยกออกจากกันเหมือนการประเมินที่ผ่านมา มีการวางแผนการสร้างข้อตกลงผลงานและเป้าหมายการปฏิบัติงาน พฤติกรรมหรือสมรรถนะที่คาดหวังกันตั้งแต่ต้นรอบการประเมิน ผู้บังคับบัญชา (ผู้ประเมิน) และผู้ใต้บังคับบัญชา (ผู้ถูกประเมิน) จะรับทราบตัวชี้วัดผลงานและพฤติกรรมหรือสมรรถนะที่คาดหวังตั้งแต่ยังไม่เริ่มปฏิบัติงาน (ต้นรอบการประเมิน) นอกจากนั้น ระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานจะเชื่อมโยงกับระบบบริหารจัดการในเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น ระบบงบประมาณ ระบบการจัดทำแผนพัฒนาประจำปี ระบบการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ระบบการพิจารณาโบนัสประจำปี ระบบการพัฒนาหรือฝึกอบรม ระบบการเลื่อนระดับการแต่งตั้ง เป็นต้น ดังนั้น ระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานตามหลักการดังกล่าว จึงไม่ใช่ระบบที่โดดเดี่ยวไม่เกี่ยวข้องกับระบบอื่นเหมือนที่ผ่านมา

➤ มุ่งเน้นการประเมินผลงานเชิงกลยุทธ์

ระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานตามหลักการดังกล่าว จะไม่เน้นการวัดผลงานประจำตามหน้าที่ความรับผิดชอบแต่เพียงอย่างเดียว แต่จะมุ่งเน้นการประเมินผลงานหลัก (Key Performance) ที่สอดคล้องและสนับสนุนกับเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละปี ดังนั้น ตัวชี้วัดผลงาน เป้าหมาย พฤติกรรมหรือสมรรถนะ จะเปลี่ยนแปลงทุกปีตามเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การประเมินผลการปฏิบัติงานจึงจำเป็นต้องเริ่มต้นจากกลยุทธ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกครั้ง

➤ เน้นการวัดผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น

ระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานตามหลักการดังกล่าว จะมุ่งเน้นผลงาน โดยอาศัยตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น ลดส่วนที่เป็นความรู้สึกหรือดุลยพินิจของผู้บังคับบัญชา (ผู้ประเมิน) ลง ตลอดจนยังมุ่งเน้นการเข้ามามีส่วนร่วม การปรึกษาหารือ การสร้างความเข้าใจร่วมกัน ระหว่างผู้บังคับบัญชา (ผู้ประเมิน) และผู้ใต้บังคับบัญชา (ผู้ถูกประเมิน) โดยเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การกำหนดผลงาน เป้าหมาย พฤติกรรมที่คาดหวัง ตั้งแต่ต้นรอบการประเมิน จนถึงสิ้นสุดรอบการประเมิน และยังรู้ด้วยว่าผลงานและพฤติกรรมอย่างไร จึงจะได้ผลการประเมินในระดับดีเด่น ดีมาก ดี พอใช้ หรือควรปรับปรุง

แนวคิดการประเมินผลการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับพฤติกรรมหรือสมรรถนะ (Competency) ตามหลักการที่กล่าวมาแล้ว นอกจากจะสามารถแก้ไขปัญหาการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมาแล้ว ยังจะเป็นเครื่องมือช่วยประกันให้ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นมั่นใจได้ว่า ถ้าปฏิบัติงานมีพฤติกรรมหรือสมรรถนะในเรื่องที่ตกลงไว้กับผู้บังคับบัญชา (ผู้ประเมิน) ตั้งแต่ต้นรอบการประเมินดีแล้ว จะช่วยส่งผลให้ผลงานดีอีกด้วย โดยหลักการดังกล่าวยังมีข้อพึงต้องคำนึงถึงในการประเมินผลการปฏิบัติงานเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือสมรรถนะ (Competency) อีก ประกอบด้วย

- การประเมินสมรรถนะ (Competency) ของแต่ละประเภทตำแหน่งหรือแต่ละสาขางาน ไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน
- การประเมินสมรรถนะ (Competency) ของตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ไม่จำเป็นต้องเหมือนกันทุกรอบการประเมิน ขึ้นอยู่กับเป้าหมายของงาน (KPI) ในแต่ละรอบการประเมิน
- เลือกการประเมินเฉพาะสมรรถนะ (Competency) ที่ส่งผลต่อการทำให้เป้าหมายของงาน (KPI) บรรลุเป้าหมายเท่านั้น
- การกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ หรือพฤติกรรมที่คาดหวังของสมรรถนะ (Competency) ตัวเดียวกัน แต่คนละตำแหน่ง ไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน
- ควรมีการกำหนดน้ำหนักคะแนนการประเมินสมรรถนะ (Competency) แต่ละข้อตามลำดับความสำคัญที่มีต่อผลงานในแต่ละรอบการประเมิน
- การประเมินสมรรถนะ (Competency) ข้อหนึ่งข้อใดให้อยู่ในระดับ 5 จะต้องมีความหมายของ KPI ที่สูงกว่าเป้าหมายรองรับอย่างชัดเจน

การกำหนดสมรรถนะข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่น

สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ตามประกาศคณะกรรมการกลางการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ก.ค.) เรื่อง กำหนดมาตรฐานกลางการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 4) ลงวันที่ 26 ธันวาคม 2557 ได้กำหนดหลักการเกี่ยวกับการสรรหา การแต่งตั้ง การเลื่อนขึ้นเงินเดือน การให้พ้นจากตำแหน่ง การเพิ่มพูนประสิทธิภาพและเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติราชการ จะต้องคำนึงถึง **"สมรรถนะที่จำเป็น"** ซึ่งมีการกำหนดเป็นบัญชีสมรรถนะที่จำเป็นไว้ เพื่อให้คณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น (ก.จ. , ก.ท. และ ก.อบต.) ได้นำสมรรถนะดังกล่าวไปใช้ในการกำหนดในมาตรฐานกำหนดตำแหน่งของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นทุกประเภทตำแหน่งและทุกระดับ เพื่อใช้สำหรับการประเมินในการสรรหาบุคคลเพื่อบรรจุและแต่งตั้ง หรือการประเมินผลการปฏิบัติงานในแต่ละรอบการประเมิน (6 เดือนครั้ง) เพื่อการเลื่อนระดับ การเลื่อนขึ้นเงินเดือน หรือการพัฒนาข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ให้สามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งงานที่ได้รับการแต่งตั้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้มีการกำหนดสมรรถนะที่จำเป็น (สมรรถนะหลัก สมรรถนะประจำผู้บริหาร และสมรรถนะประจำสายงาน) สำหรับข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นในแต่ละประเภทและแต่ละสายงานไว้ ตามตารางในหน้าถัดไป

ประเภท	ชื่อตำแหน่งในสายงาน	สมรรถนะหลัก	สมรรถนะประจำผู้บริหาร	สมรรถนะประจำสายงาน
บริหารท้องถิ่น	นักบริหารงานท้องถิ่น	● การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ● การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ● ความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน ● การบริการเป็นเลิศ ● การทำงานเป็นทีม	● การเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง ● ความสามารถในการเป็นผู้นำ ● ความสามารถในการพัฒนาคน ● การคิดเชิงกลยุทธ์	● การกำกับติดตามอย่างสม่ำเสมอ ● การแก้ไขปัญหาอย่างมืออาชีพ ● สร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น
อำนวยความสะดวก	✓ นักบริหารงานทั่วไป ✓ นักบริหารงานการคลัง ✓ นักบริหารงานช่าง ✓ นักบริหารงานสาธารณสุข ✓ นักบริหารงานสวัสดิการสังคม ✓ นักบริหารงานประปา ✓ นักบริหารงานศึกษา ✓ นักบริหารงานช่างสุขาภิบาล ✓ นักบริหารงานเกษตร	● การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ● การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ● ความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน ● การบริการเป็นเลิศ ● การทำงานเป็นทีม	● การเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง ● ความสามารถในการเป็นผู้นำ ● ความสามารถในการพัฒนาคน ● การคิดเชิงกลยุทธ์	● การแก้ไขปัญหาและดำเนินการเชิงรุก ● การวางแผนและการจัดการ ● การสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ● ความเข้าใจพื้นที่และการเมืองท้องถิ่น ● สร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น

ประเภท	ชื่อตำแหน่งในสายงาน	สมรรถนะหลัก	สมรรถนะประจำผู้บริหาร	สมรรถนะประจำสายงาน
วิชาการ	✓ นักทรัพยากรบุคคล ✓ นักจัดการงานทั่วไป ✓ นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	● การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ● การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ● ความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน ● การบริการเป็นเลิศ ● การทำงานเป็นทีม	-	● การแก้ไขปัญหาและดำเนินการเชิงรุก ● การคิดวิเคราะห์ ● การตั้งสมความรู้และความเชี่ยวชาญในสายอาชีพ ● ความละเอียดรอบคอบและความถูกต้องของงาน
วิชาการ	✓ นวัตกรรม ✓ นักจัดการงานทะเบียนและบัตร	● การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ● การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ● ความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน ● การบริการเป็นเลิศ ● การทำงานเป็นทีม	-	● การยึดมั่นในหลักเกณฑ์ ● การตั้งสมความรู้และความเชี่ยวชาญในสายอาชีพ ● ความละเอียดรอบคอบและความถูกต้องของงาน
วิชาการ	✓ นักวิชาการคอมพิวเตอร์	● การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ● การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ● ความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน ● การบริการเป็นเลิศ ● การทำงานเป็นทีม	-	● การค้นหาและการบริหารจัดการข้อมูล ● การคิดวิเคราะห์ ● การตั้งสมความรู้และความเชี่ยวชาญในสายอาชีพ ● ความละเอียดรอบคอบและความถูกต้องของงาน

ประเภท	ชื่อตำแหน่งในสายงาน	สมรรถนะหลัก	สมรรถนะประจำผู้บริหาร	สมรรถนะประจำสายงาน
วิชาการ	✓ นักวิเทศสัมพันธ์	● การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ● การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ● ความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน ● การบริการเป็นเลิศ ● การทำงานเป็นทีม	-	● การคิดวิเคราะห์ ● การสร้างความรู้และความเชี่ยวชาญในสาขาอาชีพ ● การให้ความรู้และการสร้างสัมพันธ์ ● ศิลปะการโน้มน้าวใจ
วิชาการ	✓ นักวิชาการคลัง ✓ นักวิชาการเงินและบัญชี ✓ นักวิชาการตรวจสอบภายใน ✓ นักวิชาการพาณิชย์ ✓ นักวิชาการจัดเก็บรายได้ ✓ นักวิชาการพัสดุ	● การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ● การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ● ความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน ● การบริการเป็นเลิศ ● การทำงานเป็นทีม	-	● การคิดวิเคราะห์ ● การบริหารความเสี่ยง ● การยึดมั่นในหลักเกณฑ์ ● การสร้างความรู้และความเชี่ยวชาญในสาขาอาชีพ ● ความละเอียดรอบคอบและความถูกต้องของงาน
วิชาการ	✓ นักประชาสัมพันธ์ ✓ นักพัฒนาการท่องเที่ยว	● การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ● การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ● ความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน ● การบริการเป็นเลิศ ● การทำงานเป็นทีม	-	● การคิดวิเคราะห์ ● การสร้างความรู้และความเชี่ยวชาญในสาขาอาชีพ ● ความเข้าใจผู้อื่นและตอบสนองอย่างสร้างสรรค์ ● ความละเอียดรอบคอบและความถูกต้องของงาน ● ศิลปะการโน้มน้าวใจ

ประเภท	ชื่อตำแหน่งในสายงาน	สมรรถนะหลัก	สมรรถนะประจำผู้บริหาร	สมรรถนะประจำสายงาน
วิชาการ	✓ นักวิชาการเกษตร ✓ นักวิชาการประมง ✓ นักวิชาการสวนสาธารณะ	● การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ● การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ● ความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน ● การบริการเป็นเลิศ ● การทำงานเป็นทีม	-	● การคิดวิเคราะห์ ● การวางแผนและการจัดการ ● การตั้งสมความรู้และความเชี่ยวชาญในสายอาชีพ ● ความละเอียดรอบคอบและความถูกต้องของงาน ● จิตสำนึกและรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม
วิชาการ	✓ นักวิทยาศาสตร์	● การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ● การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ● ความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน ● การบริการเป็นเลิศ ● การทำงานเป็นทีม	-	● การคิดวิเคราะห์ ● การตั้งสมความรู้และความเชี่ยวชาญในสายอาชีพ ● ความคิดสร้างสรรค์ ● ความละเอียดรอบคอบและความถูกต้องของงาน
วิชาการ	✓ วิศวกรโยธา ✓ สถาปนิก ✓ นักผังเมือง ✓ วิศวกรเครื่องกล ✓ วิศวกรไฟฟ้า ✓ วิศวกรสิ่งแวดล้อม ✓ นักจัดการงานช่าง	● การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ● การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ● ความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน ● การบริการเป็นเลิศ ● การทำงานเป็นทีม	-	● การคิดวิเคราะห์ ● การมุ่งความปลอดภัยและระมัดระวัง ● การตั้งสมความรู้และความเชี่ยวชาญในสายอาชีพ ● ความละเอียดรอบคอบและความถูกต้องของงาน ● จิตสำนึกและรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

ประเภท	ชื่อตำแหน่งในสายงาน	สมรรถนะหลัก	สมรรถนะประจำผู้บริหาร	สมรรถนะประจำสายงาน
วิชาการ	✓ นักกายภาพบำบัด ✓ พยาบาลวิชาชีพ ✓ แพทย์แผนไทย ✓ นักวิชาการสาธารณสุข ✓ นักอชีวบำบัด ✓ นักวิชาการสุขาภิบาล ✓ นักวิชาการสิ่งแวดล้อม ✓ นักโภชนาการ ✓ นักเทคนิคการแพทย์ ✓ นักรังสีการแพทย์ ✓ นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ ✓ เภสัชกร ✓ ทันตแพทย์ ✓ นายสัตวแพทย์ ✓ นายแพทย์	• การมุ่งผลสัมฤทธิ์ • การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม • ความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน • การบริการเป็นเลิศ • การทำงานเป็นทีม	-	• การแก้ไขปัญหาแบบมีมืออาชีพ • การคิดวิเคราะห์ • การสร้างความรู้และความเชี่ยวชาญในสายอาชีพ • ความละเอียดรอบคอบและความถูกต้องของงาน • จิตสำนึกและรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

ประเภท	ชื่อตำแหน่งในสายงาน	สมรรถนะหลัก	สมรรถนะประจำผู้บริหาร	สมรรถนะประจำสายงาน
วิชาการ	✓ บรรณารักษ์ ✓ นักวิชาการศึกษา ✓ นักวิชาการวัฒนธรรม ✓ นักสันทนการ ✓ นักพัฒนาการศึกษา ✓ ภัณฑารักษ์ ✓ นักพัฒนาชุมชน ✓ นักสังคมสงเคราะห์	● การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ● การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ● ความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน ● การบริการเป็นเลิศ ● การทำงานเป็นทีม	-	● การคิดวิเคราะห์ ● การส่งสมความรู้และความเชี่ยวชาญในสายอาชีพ ● การให้ความรู้และการสร้างสัมพันธ์ ● ความละเอียดรอบคอบและความถูกต้องของงาน ● ศิลปะการโน้มน้าวใจ
วิชาการ	✓ นักจัดการงานเทคนิค ✓ นักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	● การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ● การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ● ความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน ● การบริการเป็นเลิศ ● การทำงานเป็นทีม	-	● การควบคุม จัดการสถานการณ้อย่างสร้างสรรค์ ● การคิดวิเคราะห์ ● การมุ่งความปลอดภยและระวังภัย ● การส่งสมความรู้และความเชี่ยวชาญในสายอาชีพ ● ความละเอียดรอบคอบและความถูกต้องของงาน

ประเภท	ชื่อตำแหน่งในสายงาน	สมรรถนะหลัก	สมรรถนะประจำผู้บริหาร	สมรรถนะประจำสายงาน
ทั่วไป	✓ หัวหน้างานธุรการ ✓ หัวหน้างานทะเบียน ✓ หัวหน้างานเวชสถิติ	● การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ● การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ● ความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน ● การบริการเป็นเลิศ ● การทำงานเป็นทีม	-	● การยึดมั่นในหลักเกณฑ์ ● การสั่งสมความรู้และความเชี่ยวชาญในสายอาชีพ ● ความละเอียดรอบคอบและความถูกต้องของงาน
ทั่วไป	✓ หัวหน้างานการเงินและบัญชี ✓ หัวหน้างานการคลัง ✓ หัวหน้างานจัดเก็บรายได้ ✓ หัวหน้างานพัสดุ	● การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ● การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ● ความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน ● การบริการเป็นเลิศ ● การทำงานเป็นทีม	-	● การยึดมั่นในหลักเกณฑ์ ● การสั่งสมความรู้และความเชี่ยวชาญในสายอาชีพ ● ความละเอียดรอบคอบและความถูกต้องของงาน
ทั่วไป	✓ หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ ✓ หัวหน้างานส่งเสริมการท่องเที่ยว	● การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ● การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ● ความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน ● การบริการเป็นเลิศ ● การทำงานเป็นทีม	-	● การสั่งสมความรู้และความเชี่ยวชาญในสายอาชีพ ● การให้ความรู้และการสร้างสัมพันธ์ ● ความเข้าใจพื้นที่และการเมืองท้องถิ่น ● ความละเอียดรอบคอบและความถูกต้องของงาน ● ศิลปะการโน้มน้าวใจ

ประเภท	ชื่อตำแหน่งในสายงาน	สมรรถนะหลัก	สมรรถนะประจำผู้บริหาร	สมรรถนะประจำสายงาน
ทั่วไป	✓ เจ้าหน้าที่งานการเกษตร ✓ เจ้าหน้าที่งานประมง ✓ เจ้าหน้าที่งานสัตวบาล ✓ เจ้าหน้าที่งานสวนสาธารณะ	● การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ● การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ● ความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน ● การบริการเป็นเลิศ ● การทำงานเป็นทีม	-	● การยึดมั่นในหลักเกณฑ์ ● การส่งสมความรู้และความเชี่ยวชาญในสายอาชีพ ● ความละเอียดรอบคอบและความถูกต้องของงาน ● จิตสำนึกและรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม
ทั่วไป	✓ เจ้าหน้าที่งานวิทยาศาสตร์	● การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ● การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ● ความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน ● การบริการเป็นเลิศ ● การทำงานเป็นทีม	-	● การวิเคราะห์ ● การส่งสมความรู้และความเชี่ยวชาญในสายอาชีพ ● ความละเอียดรอบคอบและความถูกต้องของงาน
ทั่วไป	✓ เจ้าหน้าที่งานเวชกรรมฟื้นฟู ✓ เจ้าหน้าที่งานสาธารณสุข ✓ เจ้าหน้าที่งานสุขาภิบาล ✓ โภชนากร ✓ พยาบาลเทคนิค ✓ เจ้าหน้าที่งานรังสีการแพทย์ ✓ เจ้าหน้าที่งานวิทยาศาสตร์การแพทย์ ✓ เจ้าหน้าที่งานเภสัชกรรม ✓ เจ้าหน้าที่งานทันตสาธารณสุข ✓ สัตวแพทย์	● การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ● การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ● ความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน ● การบริการเป็นเลิศ ● การทำงานเป็นทีม	-	● การยึดมั่นในหลักเกณฑ์ ● การส่งสมความรู้และความเชี่ยวชาญในสายอาชีพ ● การให้ความรู้และการสร้างสัมพันธ ● ความละเอียดรอบคอบและความถูกต้องของงาน ● จิตสำนึกและรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

ประเภท	ชื่อตำแหน่งในสายงาน	สมรรถนะหลัก	สมรรถนะประจำผู้บริหาร	สมรรถนะประจำสายงาน
ทั่วไป	✓ นายช่างเขียนแบบ ✓ นายช่างโยธา ✓ นายช่างสำรวจ ✓ นายช่างผังเมือง ✓ นายช่างเครื่องกล ✓ นายช่างไฟฟ้า ✓ เจ้าพนักงานประปา ✓ นายช่างศิลป์ ✓ นายช่างภาพ	● การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ● การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ● ความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน ● การบริการเป็นเลิศ ● การทำงานเป็นทีม	-	● การมุ่งความปลอดภัยและการระวังภัย ● การยึดมั่นในหลักเกณฑ์ ● การตั้งสมความรู้และความเชี่ยวชาญในสายอาชีพ ● ความละเอียดรอบคอบและความถูกต้องของงาน
ทั่วไป	✓ เจ้าพนักงานห้องสมุด ✓ เจ้าพนักงานศูนย์เยาวชน ✓ เจ้าพนักงานพัฒนาชุมชน	● การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ● การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ● ความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน ● การบริการเป็นเลิศ ● การทำงานเป็นทีม	-	● การยึดมั่นในหลักเกณฑ์ ● การตั้งสมความรู้และความเชี่ยวชาญในสายอาชีพ ● การให้ความรู้และการสร้างสัมพันธ์ ● ความละเอียดรอบคอบและความถูกต้องของงาน ● ศิลปะการโน้มน้าวใจ

ประเภท	ชื่อตำแหน่งในสายงาน	สมรรถนะหลัก	สมรรถนะประจำผู้บริหาร	สมรรถนะประจำสายงาน
ทั่วไป	✓ เจ้าพนักงานเทคนิค ✓ เจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	● การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ● การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ● ความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน ● การบริการเป็นเลิศ ● การทำงานเป็นทีม	-	● การมุ่งความปลอดภัยและการระวังภัย ● การยึดมั่นในหลักเกณฑ์ ● การตั้งสมความรู้และความเชี่ยวชาญในสายอาชีพ ● ความเข้าใจพื้นที่และการเมืองท้องถิ่น ● ศิลปะการโน้มน้าวใจ